

Den baskiske camino fra Irun til Santo Domingo de Calzada

Ruten fra Irun til Santo Domingo de Calzada kan betragtes som en alternativ vej det første stykke af den almindelige Camino Francés, der i Spanien begynder i Roncesvalles.

Irun er den spanske grænseby ved Biskayen og ligger lige over for grænsebyen på den franske side, Hendaye, blot adskilt af flod og havn.

I Irun bor min spanske ven, Manuel, som jeg mødte på caminoen i marts 2000, hvor vi gik de sidste godt 100 km sammen til Santiago. Manuel er passioneret bjergvandreren, og jeg har tidligere besøgt ham og vandret lidt rundt i omegnen af Irun, der er omkranset af de smukkeste bjerge. Jeg har også vist ham Himmelbjerget, som vi har besteget sammen med vores koner.

Vi satte syv dage af til turen – dvs. at den svarer til at nå Santo Domingo ad den franske vej. Og vi gik i midten af marts 2004.

Første dag startede vi ud fra Irun og gik over Hernani til Tolosa. En meget smuk tur i moderate bjerge, hvorfra der nu og da var udsigt til havet og ud over San Sebastian. Omkring midtvejs fandt vi en lille restaurant i bjergene, hvor vi fik os en bocadillo med morcilla – blodpølse. I Baskerlandet kan man roligt spise alt. Det er Spaniens gastronomisk set ypperste region. Fra Tolosa tog vi toget tilbage til Irun for at overnatte.

Næste dag tog vi så toget til Tolosa og vandrede en alternativ rute til Beasain. Den almindelige rute går langs landevejen og jernbanen og er angiveligt ikke særligt spændende. Det er skovruten derimod, selvom den ind imellem måske også var lige spændende nok. Vejret var ikke med os, som det havde været den første dag. Det regnede og sigtbarheden var ikke den bedste. Alligevel nød jeg meget at vandre i lærkeskove, der viste de første spæde, grønne skud. For at sige det rent ud for vi vild mere end én gang. Heldigvis stødte vi ind i en bjergrestaurant i en flække, der hedder Santa Marina, hvor man kunne spise god og nærende bondekost og skylle den ned med udmærket rødvin. Vi kredsede om et bjerg, der hedder Murumendi og fandt en betonvej, som vi fulgte i håbet om, at den førte til en landsby. Det gjorde den ikke. Den endte i et hus, som beboerne drev som casa rural – altså bondegårdsferie – og de var ikke specielt hjælpsomme med at vise os vej væk derfra. Men vi fandt da en sti til et andet bjerg, der hedder Usube, hvorfra der går en vej ned til Beasain. Vi jublede, da dalen foldede sig ud som en vifte under os – pyntet med civilisationens yndigste motiver: motorveje, fabrikker, forurening, støj og alt det andet, som symboliserer det moderne, bekvemme liv.

I Beasain tog vi igen toget tilbage til Irun for at overnatte.

Tredje dag lagde vi så endelig Irun bag os og tog toget til Beasain, hvorfra vi gik til den lille smukke by, Zegama, hvorfra der er den smukkeste bjergtur op til et bjergrefugie, der ligger lige i nærheden af en ermita i et storslået landskab. Manuel havde ringet til værten på refugiet, som havde lovet at være der, når vi kom og servere chorizo con patatas – y jamón, hvilket vi gik og fablede om under opstigningen. Der var dog ikke en sjæl ved et aflåste refugie – hvis vi ikke medregner

lænkehunden, som virkede noget forstyrret. Så bliver man jo glad for mobiltelefonen, og det lykkedes Manuel at få kontakt, ikke med værten, men med hans søn, som nok skulle sørge for, at faderen kom. Heldigvis var det solskin, men over 5 grader sneg temperaturen sig ikke, og det blæste også en smule, så helt let at holde sig varm de to sidste timer inden solnedgang var det ikke. Jeg dansede lidt for hunden og slog kuskeslag.

Til sidst kom et bjerg af en mand, Juan José. Han blev kørt op i jeep af sønnen og fablede om, at hans knallert uheldigvis var gået i stykker. Den var vel braset sammen under ham.

Vi fik god rustik mad og vin og varme og krøb til køjs.

Dagen efter lå der ikke mindre end 30 cm sne. Smukt, smukt. Juan José bandede, som kun spaniere kan, men jeg frydede mig. Og Manuel med mig.

Den første kilometer gik op til en naturlig tunnel i bjerget – Túnel de San Adrian – der ligger i ca. 1000 meters højde og har spillet en væsentlig rolle i områdets historie som grænse mellem baskerlandet og castillien. Nu udgør den grænsen mellem de to baskiske provinser Guipuzcoa og Álava.

Inde i tunnelen ligger en lille ermita og på den anden side fortsætter vejen i en gammel romersk vej, som vi nu ikke så meget af, dækket som den var af sne. Efter en times tid blev snedækket stadig mere sparsomt, og vi endte med at gå gennem uendelige skove først i slud og derefter i regn, indtil vi temmelig våde kom til en lille landsby, Salvatierra. Her var vi heldige, at det var tirsdag, for om onsdagen holdt de hviledag, selvom det var svært at se, hvad de kunne blive trætte af. Da ikke af at tilberede en tortilla francés (altså uden andet end æg) og servere lidt vin for os, de eneste gæster.

Nu var vi så nede i lavlandet igen og fortsatte til en lidt større by med det optimistiske navn Alegria, Glæde, hvor vi fandt et hostel, hvor vi kunne overnatte.

Fra Alegria gik vi næste dag først til Vitoria, som er Baskerlandets hovedstad og på baskisk hedder Gasteiz. En smuk by med en imponerende bykerne med kirker og paladser. Katedralen var under restaurering. Derfra over Armentia, hvor de havde afdækket et antal skeletter under kirkens loggia, og hvorfra det gik fra landsby til landsby indtil vi nåede Burgueta, der ligger en kilometer fra motorvejen og et dejligt hotel med det mest vidunderlige køkken, der mest bliver brugt af lastbilschauffører – og altså pilgrimme.

Fra Burgueta gik vi til Salinillas de Buradon, hvor vi overnattede i et casa rural. Det er en meget smuk rute med bløde bjerge og små landsbyer med kirker, der ville være større steder værdige. Vi fik gået noget af en omvej, da vi prøvede at skyde genvej. Men vejen var så smuk og solen skinnede ind imellem på os, så vi gik og nød at være til. Det er jo stadig vejen, der er målet, skal man minde sig om engang imellem.

Salinillas er en lille bitte by, der engang har været vigtigere, end i dag. Man kan stadig se de kar, som siden romertiden er blevet brugt til at inddampe salt i. Den er omkranset af en bymur, og der er

kun to porte, man kan komme ind af. Huset, vi overnattede i, var usædvanlig smukt, og det er bestemt værd at prøve at bo i et af de gamle byhuse, som mange steder fungerer som små hoteller. Hvad man kunne savne, er en bar, lidt liv. Værtinden serverede et dejligt måltid og fortalte om vinen fra området, der skønt, det er en del af Álava, altså en provins i Baskerlandet, kaldes Rioja – og endda den bedste af slagsen, Rioja Alta, den høje Rioja fra bjergene. Prøv selv at smage efter, der er noget om det!

Den sidste dag gik via Rioja Altas hovedby, Haro, hvor vi besøgte en af de berømte bodegaer og kiggede på og hørte om deres måde at fremstille vin på. Og fik en smagsprøve. Haro er i sig selv et besøg værd. Smuk, smuk.

De sidste 20 kilometer til Santo Domingo de Calzada går over fladt land. Men det føltes næsten ligeså dejligt som at nå frem til Santiago. Vi holdt pause ved en ruin, hvor Manuel tilbød mig noget figenbrød. Jeg takkede nej på en måde, som jeg fandt ganske elegant på spansk: ”No me da la gana” – altså: det har jeg ikke lyst til. Kun for at få at vide, at hvis han havde sagt sådan til sin mor, ville han straks have fået en lussing. Det var en meget uforskammet måde at udtrykke sig på. I stedet hedder det: ”No me apetece” – det frister eller smager mig ikke. Forstå forskellen, hvem der kan. Yndigt sprog, det spanske – lige til at plumpe i! Jeg er heldig at have en god og tålmodig lærer i Manuel.

Vi gik indenom refugiet for at få et stempel i credentialet og mødte en flok udmattede tyskere i deres bedste alder, der havde bredt sig mest muligt i boksene på sovesalen for ligesom at få det hele for sig selv. Vi besluttede at sove på et hostel. Det var ikke en caminostemning, som vi havde lyst til at gå ind i. Og næste dag tog vi bussen tilbage til Irun.

Om jeg kan anbefale turen? Landskabsmæssigt er den sine steder mere storslået end den franske vej. Hvis man er til bjerge og mere fredelige forhold, er den et udmærket alternativ. Folk er overalt meget venlige og hjælpsomme. Der er dog et par men'er.

For det første er ruten ikke ordentligt afmærket. Manuel var meget ironisk og kaldte de lokale afdelinger af caminoens venner (Amigos de Camino de Santiago) for Enemigos de... Der er de sædvanlige gule pile hist og her, men ofte ikke, hvor man har mest brug for dem: Ude på mark- og bjergstierne, hvor vejen deler sig i to, og hvor der sjældent er folk at spørge om vej. Skal man gå til højre eller venstre – op eller ned? Frit valg. Der er virkelig et stort arbejde, der skal gøres af de lokale amigoer med en knallert, en pensel og en bøtte gul maling. Ofte er det nødvendigt at spørge om vej, så lidt færdighed i spansk er om ikke nødvendigt så anbefalelsesværdigt.

For det andet er der ikke refugier, hvor man kan overnatte billigt. Man må leje sig ind på hostaller, hoteller, casas rurales, og det koster lidt mere, end på den franske vej – mellem 20 og 30 euro for en overnatning. Til gengæld har man vejen for sig selv. Manuel og jeg mødte i løbet af de syv dage ikke én eneste anden pilgrim. Så hvis man ikke har en fælde at dele vejen og oplevelserne med, skal man sætte ensomheden højt for at begive sig ud på den baskiske camino.